

conversatus fuerit, in contrario vero accidit in magna illius ascensione in caelos; cur ergo discipuli gloriose majestatis Christi in resurrectione videre non poterunt? illius vero terminum in hoc mundo, dum magnifice ascendit ad caelorum sublimia, maxime viderunt: de qua re audiendus est Oecumenius ad illa verba Actor. 1. Videntibus illis elevatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum. Sic ait: Addit autem videntibus illis quandoquidem hic finis erat universum fidei negotium, ac necessarius illorum principium quidem videri poterit, finis autem non ita. Præterea quoque astiterunt visi dicentes, quod in caelo requiescat, neque enim visio ad finem pertinebat. In resurrectione vero contrario modo; principium autem visum non fuit. Finem resurrectionis, id est, non Christum non ascendit in caelum ut viventem vident discipuli, non tamen illius initium, ac principium: Resurgens enim illum nullus legitur mortalium vidisse: E contra vero in Ascensione vident principium: Videntibus illis elevatus est: non tamen illius finem, & terminum: Nubes suscepit eum ab oculis eorum: O altissima, & infinita Dei sapientia! sanè spectabat ad auctoratissimum fidelium testimonium, ut in utroque mysterio Apostoli aliquid oculis cernerent, decebat etiam ad fidei negotium, ut aliquid esset oculis occultum; indeque Resurrectionis principium, & Ascensionis finis, esset nostro visui absconditum, & solum suffragio commendatur Angelico, quem admodum vidisset eum euntem in caelum: Et ad auctoratissimum testimonium, ut Apostoli post resurrectionem Christum viderent conversantes; & manducantes cum eo; & in Ascensione dum videntibus illis elevatus est.

Testimonio manifestissimo. Et fidei negotio satis fit.

Tanta est gloria Christi, ut nullus intellectus valeat perstringere e ejus initium, ac terminum.

In gloriosa Transfiguratione manifestavit Christus D. suam gloriam discipulis suis, qui tamen illius principium, ac exordium non viderunt, ut exprimit D. Lucas 9. num. 32. Petrus vero, & qui cum illo erant, gravati erant somno. Et evigilantes viderunt majestatem ejus, & duos viros qui stabant cum illo. Nec etiam Apostoli viderunt finem, ac terminum ipsius Transfigurationis; cum desineret esse; ut notat D. Matth. 17. n. 6. Quod, scilicet, vocem Patris: Audientes discipuli ceciderunt in faciem suam, & timuerunt valde, & elevantes oculos, neminem viderunt nisi solum Jesum. Ecce Discipuli dum Christus incipit transfigurari, erant somno gravati, ut advertit D. Lucas: Quando vero deponit Transfigurationem: Ceciderunt in faciem suam: ut scribit D. Matthæus, & ita nec viderunt incipere, nec desinere Domini Transfigurationem: quam quaestionem tractavi tom 4. cap. 8. q. 30. & eam discutit, ac tractat Abulenſis ad cap. 17. D. Marth. q. 68. Et assignat hanc rationem, aitque: Ut discipuli magis venerarentur,

Abulenſis.

quod non videbant, voluit hoc incognitum, & ita depressit eos somno à principio ut non viderent incipere, & in fine exterruit eos ne viderent desinere: Ibi plura citavi mea quaest. 30. ad nostrum tamen scopum. Dum Christi gloria manifestatur in transfiguratione, ab oculis discipulorum absconditur irradians majestas, quia tam alta, & sublimis est super humanum fastigium, ut illius exordium, ac terminum minime intellectus noster valeat pertingere, ac tantillum illius capere.

Apostoli non viderunt nec principium transfigurationis nec finem.

Ait Apostolus Paulus loquens de Christo D. 2. Corinth. 5. n. 16. Etsi cognovimus secundum carnem Christum: sed nunc jam non cognovimus. Ac si dicat, etsi cognovimus Christum in hoc mundo, in carne mortali, ac passibili; & addit Apostolus: Sed nunc jam non cognovimus: ac si dicat; jam nunc prout est modò, in caelo ad dexteram Dei Patris tanta est ejus majestas, tantaque ejus sublimitas, ut non possimus evolare, ac penetrare præ sui magnitudine, quanta sit. D. Leo. serm. 1. de resurrectione, & ait: Merito dicitur Christi caro in eo statu nota restituta, quia nihil in ea infirmum remansit: sed totum gloriosum ac magnificum.

Nullus intellectus potest cognoscere quanta sit Christi gloria.

D. Leo.

QUÆSTIO III.

Quare in solemnissimo Ascensionis die Christus reprehendit, & exprobrat incredulitatem suorum Discipulorum?

Exprobravit incredulitatem eorum, quia isti, qui viderant eum resurrexisse non crediderunt. Ita noster Evangelista in presenti, n. 14. Et cum nullus mortalium viderit Christum resurrexisse, ut ex communi sententia Patrum dixi, tom. 5. lib. 9. cap. 1. quaest. 2. num. 21. Ideo communiter Authores: Qui viderant eum resurrexisse: id est, qui viderant eum resuscitatum, ut dixi eodem lib. 9. cap. 10. exp. 1. n. 3. nisi velis dicere eum D. Bernardo citato superiori quaestione: qui non crediderant Angeli testificantibus ejus Resurrectionem.

7.

Increpavit duritiam illorum: neminem suffragat in particulari, sed reprehensio ad omnes fertur, & quos statim constituat totius orbis Doctores ac prædicatores: Euntes in mundum universum, predicare Evangelium omni creatura: De quo multa dixi citato cap. 10. q. 2. 3. & 4. quibus verbis, quos constituat magistros arguit, ac reprehendit, ut discant blandè ac leniter aliorum errores tolerare, ut eos reducant ad viam salutis.

8.

Secundò: Postquam eos de infidelitate increpat, statim fidei factores constituit, maxime eos condecorans, ac honorans; ut sciat Superior blandis dura miscere. Cum Pharisæus argueret illud obsequium Magdalene erga Christum D. debitorum parabolam proponit illi Jesus; ad quod cum Simón respondisset: Estimo quia is, cui plus donavit: Cui respondens Jesus ait illi. Dixit ei Jesus rectè judicasti: Luc. 7. num. 43. & postea eum increpat, quod ingrediens in domum ejus, nec pacis osculum, nec aquam pedibus ejus dedisset. Prius Christus laudat

9.

Luc. 7.

laudat

Lenia duris permiscetur.

laudat Simonis responsum, ut inde ipse facilius admittat Christi reprehensionem. Rupertus ad cap. 2. Apocalypſeos, ait: Magnum hoc & dignè imitandum est magisterium Spiritus Dei; corripit quidem ea, quæ emendatione indigent: sed inter corripendum, & prius, & posterus colaudare; si qua benedicta sunt, vel acta ab eo, qui in aliis corripitur: quatenus quod fieri potest, teneatur benevolus, & non refugiat confusus, aut exterritus audire non sustinet peccatoris animus. Asperis lenia miscet reprehensionis duritiam, laudationis encomio permulcet, ac mitigat. Pro quo multa vide in nostris operibus. Verbo: Benignitas.

extremè damnaretur: Cor duri regis acriori servus, & punitur.

QUÆSTIO IV.

Quare cum Sacri Apostoli mittantur predicare Evangelium in toto Orbe ad diversas gentes nullus se excusat; sed omnes promptè obediunt?

At Christus D. in presenti num. 15. Euntes in mundum universum predicare Evangelium omni creatura: circa quæ verba aliquas difficultates expendi citato cap. 10. q. 9. 10. & 11. Quæ sunt videnda, nunc verò ab uberiore doctrinam adde.

Et eleganter de hac re audiendus est Galfridus in Allegoriis novi testamenti, qui sic scribit: Euntes in mundum universum, &c. Considerandum quis, & quò miseru. Paucos mittebat pauperulos, nec sunt, qui diceret, quod lingua esset impediens. In universum mundum mitti eos qui vix unam noverant regionem, nec tamen fuit illis dicere cum Habacuc: Babyloniam non vidi, & lacum nescio. Daniel. 14. n. 34. O admiranda, & Apostolica virtus audiunt se mitti ad remotissimas gentes diversarum linguarum, per vias insolitas, & non tritas, & tamen tanto muneri nullus se imparem judicat, Piscatores erant in maritimis enutriti, idioræ sine literis, pauperes sine pera, & calceamentis, imperiti, agrestes, impoliti, & tamen quomodo tumentium Philosophorum argutias extricabant, & Evangelii doctrinam persuadebant? & Regum factum Evangelio subjicient? & efferas gentes vitii petulantes edomabant: Humanum id excellit fastigium, & tamen tot, ac tantis difficultatibus, nullus ex Apostolis gravatur, ac se excusat, sed omnes strenuè alacres & animo imperterriti, & obsequio exprompti munus ultra vires injectum abundè præstiturunt.

Galfridus. Exod. 4. n. 1.

Daniel. 4.

Apostolorum obsequio ultra vires humanas commendatur.

Ait Regius Vates Psalm. 28. n. 19. Vox Domini præparans cervos, & revelabit condensam: Psalm. 8. Caietanus legit: & dixit saltus. Alia lectio apud Bibliam Maxim. & extirpat saltus. Per Cervos bona pars interpretum intelligit Sacros Apostolos, quos Dominus mittebat in mundum ad calcandas contrariedades, ac adversitates tyrannorum, & cur eis revelabit, aperiet, & extricabit condensam? Vide quod ait: Præparans cervos: ex eo quod Christus ipsos præparat, ac mittit in ipsa loca condensam, & obtrusa, quæ videbantur humanis gressibus clausa sicut eis aperta, & sine ullo impedimento prævia, Gillibertus Abbas serm. 14. in Cantic. ait: Vox Domini est utique, quæ cervos hujusmodi præparat, quæ revelat condensam. Nam si qua condensam sunt, & crebris scandalorum quasi spicarum aculeis obstrata: illis condensam non sunt, quorum Dominus perfecit pedes quasi cervorum qui in illo injuriarum obice tardari possunt.

Psalm. 8.

Caietan.

Bibl. Max.

Si Deus imperat, omnia sunt pecunia.

Gillibert.

Loquitur D. Spiritus ad fideles, ut multi volunt, pro tempore ascensionis Christi usque ad Pentecosten, pro quo tempore Ecclesia stetit sub silentio tamquam dormiens, & ait: Aduro vos filia Jerusalem, per capreas, cervosque

15.

Cantic. 3. *camporum, ne succideatis, neque erigilare faciatis dilecti. m. Cantic. 3. n. 5. Preme verbum: Cervos camporum: & quomodo dicit, cervos camporum, Cervus non degit per planities camporum, sed potius per montium prærupta, ac per rupium inaccessa, quæ non videntur prævia humanis pedibus, cur ergo dicit Cervos camporum: & non potius montium, ac rupium. Per hos cervos intelligit sacros Apostolos præparatos ad prædicationem Evangelicam in toto orbe, ut explicat Aponius, quibus prærupta montium, & rupium præcipitia: quæ apparent magnis nodis implicata in latos, & parentes campos versa sunt, sic proximè citatus Gilbertus serm. 14. in Cantic. ait: Cervos camporum dicit, quod illis, qualibet aspera & ardua qualibet plana sunt, & pervia, & inoffensa, exposita cursibus quasi planioris æquora campi. Qui ad Dei nutum se componit, pedesque suos dirigit, nil difficile invenit, sed omne ei planum suave, & molle patet.*

Aponius. *Qui Dei nutum sequitur omne per ipsum & nil difficile habet.* Gilbert.

16. *Repente summam Apostolorum obedientiam: Prædicare Evangelium omni creature: Nullus aliquid respondit, nec se excusat, sed omnes prompto animo colla submitunt; promptè obediens, & alacres ad viam. Dans præcepta Moyses ad populum Israel ait. Deuter. 27. n. 9. Attende, & audi Israel. Ex Græco habetur, tace & audi Israel. Qui perfectè obediens est, prius habet animum tacendi, & postea, audiendi; ut ita accipiat mandatum, ut audiat, & non respondeat; quo textu instruit D. Hieronymus Monachum in religiosa obediendi forma erga suum superiorem, & ait: Credas salutare, quidquid ille præceperit; nec de majorum sententia iudices, cuius officium est obedire, & implere ea; quæ iussa sunt, dicente Moysè: Tace Is-*

Deut. 27. *Græcus.* *Verè obediens non ob loquitur imperatoris.* D. Hieron.

raël & Audi, &c. Hinc & David dicebat Psalm. 61. n. 2. Nonne Deo subiecta erit anima mea. Ex Hebræo legitur: Deo silentium anima mea: Ubi vera est subiectio, est etiam silentium erga superiorem, ut mandata ejus cum silentio exequantur. Vide tom. 1. in Apocalyp. 11. q. 1. & aliis in locis.

17. *Ad hanc summam obedientiam videntur sancti Angeli exhortari Apostolos; qui cum viderent Christum ascendentem in cælum, ipsum oculis prosequuntur: Ecce duo Angeli astiterunt juxta illos in vestibus albis, qui & eis dixerunt. Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cælum: Hic Jesus, qui assumptus est à vobis in cælum: sic venet. Actor. 1. n. 11. Pondera verba: Quid hic statis? quæ per modum cuiusdam increpationis videntur dicta, ac si dicant Angeli: Cur hic statis, ac moram facitis, cur hic vos detinetis? Ipsi habebant oculos elevatos in cælum, in suumque magistrum abeuntem ad supremum empyreum; & tamen tamquam arguuntur: Quid hic statis? Acceperunt ipsi à Divino Magistro mandatum: Euntes in mundum universum prædicare Evangelium omni creature. Inde ad Angelis reprehenduntur quodammodo, tamquam si dicant: Accepistis mandatum prædicandi Evangelium, obedientiæ munus non est dilatandum, nec immorandum etiam in aspicienda gloria, cælestibusque contemplandis. Oecumenius inquit: Per hoc autem, quod aiunt, quid hic statis: admonens illos ut relicta cura de ea re Jerusalem redirent juxta Domini præceptum. Obedientiam exigunt Angeli, & non patiuntur, ut in altissima cælestium contemplatione detineantur; sed abeant in Jerusalem, ut inde pergant ad prædicandum.*

17. *Obedientia adimplendo etiam omnia cælestium contemplatione.*

Oecumeni.

Labay. *Joannes de Labay ex Societate Jesu in Apparatu Evangeliorum cap. 68. viginti quinque privilegia S. Luca refert: & inter alia ex D. Hieronymo, Beda, Abdana, tradit Sanctum Lucam nunquam peccatum mortale commississe, & valde austeram in mortificatione continuam egisse vitam, & etiam Sanctum Lucam perpetuo virginitatem conservasse, indeque maximè præ ceteris Beatissima Virgini fuisse dilectum, singulari sapientia, ac eruditione præditum, multaque humilitate illustrem. Unde scribens Evangelium in ejus capite, ait: Sicut tradiderunt qui viderunt, Et scribens Acta Apostolorum, ait: Primum quidem sermonem f. ci: non dicit librum, tractatum, historiam, sed sermonem, tanquam si dicat, quidquid à me scriptum est parum, ac breve est, ut pote sermo quidam D. Chrysostom. homil. 1. in Acta, ait: Vide quantum iste Evangelistæ sermo absit ab omni fastu. De ejus Elogiis dixi tom. 1. in Apocalyp. cap. 4. q. 27.*

ADDITA

ADDITAMENTUM IN DIVUM LUCAM. PRÆFATIUNCULA.

LUCAS interpretatur consurgens: seu elevatus: ut testatur Anastasius Synait lib. 8. Hexer. id est, consurgere faciens fratres, vel ut contendit Gorr. Prolo. in Lucam, sic dictus est à lucendo; fuit natione Syrus; Genere, patria, nativitate Antiochenus; arte, & professione Medicus, discipulus Apostolorum, & præcipuè Pauli; De motivo autem, quod habuit in scribendo Evangelio dixi tom. 1. in Evangel. in proximo cap. 5. & ibi de eo alia dixi.

Scripsit autem Evangelium, non prout ipse vidit, ut statim ait, cap. 2. num. 2. Sicut tradiderunt nobis, qui ab initio ipsi viderunt, & ministri fuerunt sermonis: Unde multi dicunt, etiam probabiliter, quod non fuerit ex septuaginta duobus discipulis, nec viderit Dominum in carne, ut ex Origene tenet Euthymius: D. Gregor. Præfat. in Job. cap. 1. Sed scripsit ea, quæ à Paulo, ac ceteris Apostolis audivit, ut docent D. Hieron. Præfat. in Matt. D. Iren. l. 1. cap. 10. Tertulian. lib. 4. contra Marc. cap. 5. Theodoret. & maximè scripsit ea, quæ ad mysteria Sanctissimæ Virgin. Mariæ spectabant, quæ continentur cap. 1. & 2. Quæ audivit à Sanctissimâ Maria Virgine, ut illius intimus familiaris, ac maximè charus.

Joannes de Labay ex Societate Jesu in Apparatu Evangeliorum cap. 68. viginti quinque privilegia S. Luca refert: & inter alia ex D. Hieronymo, Beda, Abdana, tradit Sanctum Lucam nunquam peccatum mortale commississe, & valde austeram in mortificatione continuam egisse vitam, & etiam Sanctum Lucam perpetuo virginitatem conservasse, indeque maximè præ ceteris Beatissima Virgini fuisse dilectum, singulari sapientia, ac eruditione præditum, multaque humilitate illustrem. Unde scribens Evangelium in ejus capite, ait: Sicut tradiderunt qui viderunt, Et scribens Acta Apostolorum, ait: Primum quidem sermonem f. ci: non dicit librum, tractatum, historiam, sed sermonem, tanquam si dicat, quidquid à me scriptum est parum, ac breve est, ut pote sermo quidam D. Chrysostom. homil. 1. in Acta, ait: Vide quantum iste Evangelistæ sermo absit ab omni fastu. De ejus Elogiis dixi tom. 1. in Apocalyp. cap. 4. q. 27.

CAPUT PRIMUM.

1. Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem, quæ in nobis completa sunt, rerum: 2. Sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt & ministri fuerunt sermonis: 3. Visum est & mihi assecuto omnia à principio diligenter